

la esperanta esprimaro estu kaj restu kiel eble plej granda, gvidado de la evoluo kaj batalo kontraŭ netaŭgaj novaj esprimoj estas necesaj, por ke bonaj, kaj ne malbonaj, esprimoj akiru la sankcion de la lingvuzo.

En sia libro d-ro Manders ankaŭ tuŝas la demandon de la „facileco“ de planlingvoj (pp 27 k.sekv.). Sur p. 29 li diras: „Tuj kompreneble por lingve instruitaj homoj estas grava avantaĝo, sed sole, se tiun rezulton oni atingis sen malprofito por tiuj, kiuj ne lernis fremdajn lingvojn.“ ... „Estas eraro de la naturalistoj apliki principon kies celo estas, igi la lingvon pli alloga por nuntempaj intelektuloj. Maksimuma facileco estas dezirinda ankaŭ por tiuj, kiuj ne posedas ampleksan lingvoscion, kaj ilia nombro ege kreskos post la ĝenerala enkonduko de planlingvo.“

Mi opinias ke pri tio ĉi ankoraŭ unu rimarko estas farenda: „Naturalisma“ planlingvo, kia Occidental ekzemple, estas pli facila por okcidentanaj intelektuloj ol „skemisma“ lingvo, kia Esperanto, nur se temas pri *pasiva* uzado. Ja estas vere, ke, konante la francan kaj anglan lingvojn, oni senpene povas legi tekston „Occidental“-an, pro tio ke preskaŭ ĉiuj formoj estas rekoneblaj. Sed tuj kiam temas pri *aktiva* uzado de planlingvo, la „skemisma“ Esperanto venkas — pri tio mi ne dubas — la „naturalisman“ Occidental, per pli granda facileco, ankaŭ por intelektuloj. Oni nur faru iom grandskalan provon. Ja la facileco de la aktiva uzado de Esperanto estas rekta sekvo de ĝia „skemismo“, de ĝia aŭtonoma vortfarado, kaj ŝajnas al mi, ke tuj kompreneble por certa kategorio de homoj, atingita koste de la facileco de aktiva uzo por ĉiuj, ne estas pli ol vanta allogaĵo por suprajuloj.

408.92(023) = 30

„**Esperanto in der Tasche**“ (Esperanto en la poŝo. Lingva gvidlibro por ĉiuj okazoj de l' ĉiutaga vivo) de W. kaj H. Wingen. 48 paĝoj kun kovrilo; formato 122 × 227 mm², taŭga por la poŝo. Lingve aprobata de la Lingva Sekcio de GEA. Eldonis: Verlag der Limburger Vereinsdruckerei GmbH, Limburg/Lahn, Germanujo.

Enhavo: Antaŭparolo, enhavotabelo, konciza gramatiko (10 paĝoj), konversacia frazaro kaj terminaro (pp 15-44) okaze de aŭ pri: renkontiĝo, salutado, informiĝo pri la vojo, hotelo, ĉambro, restoracio, manĝoj, leviĝo, enlitiĝo, horloĝo, tempo, kalendaro, aĝo, familio, antaŭfiksoj kaj rendevuoj, vetero, rondiro tra la urbo, ekskurso, poŝtejo, banko, dogankontrolo, kuracisto, frizisto, magazeno, aĉetoj, vestaro, loĝejo, korespondado, lingvoj, nacioj, esperantomovado, amuzoj, sporto, ludoj, tekniko, mezur- kaj pez-unuoj, monspecoj. Restas kvar paĝoj por notoj.

La tuto estas bonega. Preserarojn mi trovis nur unu [pp 44: Aŭto(mobile) estu Aŭto(mobilo), kompreneble]. Ĉi tiu malmpleksa libreto estas trezorujo de esprimoj. Kritikindaj esprimoj estas malmultegaj. Jen: (p 24) „*agariko*“ (lamenfungo) estas nocio pli vasta ol „*ŝampinjono*“.

„*Heute vor acht Tagen*“ estas germana (kaj nederlanda) idiotismo, kies ĝusta traduko estas: hodiaŭ antaŭ *sep* tagoj, aŭ unu semajno, sed ne, antaŭ *ok* tagoj!

(p 29) „Eble ni rigardos la vidindaĵojn de la urbo“ estu: „Eble ni rigardu ...“

„*Sparbanko*“ eble estas pli taŭga esprimo ol „*ŝparkaso*“. Sur p. 29 oni parolas pri „*dramejo*“ kaj „*filmejo*“, sur p. 40 pri „*teatro*“ resp. „*filmteatro*“ kaj „*kinejo*“. Precipe la esprimo „*filmejo*“ ŝajnas tro dubesenca.

(p. 30) Kutime oni diras „*ĉirkaŭaĵo*“, ne „*ĉirkaŭejo*“. (p. 31) Anstataŭ „*reldigo*“ prefere oni diru „*fervoja digo*“. (p. 33) Anstataŭ „*nervoza*“ plene sufiĉas „*nerva*“. (p. 35) „*Kolori harojn*“ estu „*kolorigi harojn*“. (p. 37) „*Ĝi vere bonvestigas vin!*“ estu „*Ĝi vere bonvestas vin!*“.

(p. 43) „*pneŭmatiko*“ = „(kaŭĉuka) tubo“. Pneŭmatiko ne estas la ĝusta traduko de la germana vorto „*Reifen*“, mi kredas. Por tio oni uzas la vorton „*radringo*“. La vorto „*rodli*“ (p. 42) evidente estas neologismo. Sur p. 36 troviĝas la vorto „*tirligilo*“ por tio, kio antaŭ nelonge jam ricevis la nomon „*zipfermilo*“. Sur p. 44 troviĝas la vorto „*fuzilo*“, por tio, por kio la Enciklopedia Vortaro de Wüster donas la vorton „*kandelo*“, kaj la nederlanda Esperanto-vortaro de van Straten la vorton „*sparkilo*“. Ankaŭ tio ĉi montras ke la esperantologoj ja havas gvidan kaj normigan taskon.

Min trafis tio, ke oni tradukis la frazon „*Sind Sie schon fertig?*“ per „Ĉu vi jam finis?“. Mi nome ĵus malkovris ke la angla „*ready*“ kaj la franca „*prêt*“ ne estas tute samsignifaj kun la germana „*fertig*“ kaj la nederlanda „*klaar*“ kaj „*gereed*“. Angloj kaj francoj uzante sialingvajn ekvivalentojn de „*preta*“ ĉiam antaŭenrigardas al tio kio venos. Germanoj kaj nederlandanoj, uzante la menciitajn vortojn, pli ofte returne rigardas: ili parolas pri io finita. Al la esperantologoj mi do demandas: ĉu la supran demandon oni rajtas formuli ankaŭ jene: „Ĉu vi jam estas *preta*?“, t.e. ĉu la uzo de *preta* estu laŭ la germana-nederlanda ekzemplo, aŭ nur laŭ la angla-franca?

Unu ŝokan monstraĵon mi renkontis dufoje en ĉi tiu, cetere bonega, lingva gvidlibro, monstraĵon, kiu kiel pesto invadis nian lingvon deŝtala milito. Temas pri la idiotismo „*plejeble*“, supozeble enkondukita de germanaj esperantistoj kiel laŭvortan tradukon de „*möglichst*“. En nia postmilita gazetaro antistoj kiel laŭvortan tradukon de „*möglichst*“. En „*Esperanto in der Tasche*“ mi trovis ĝin sur paĝoj 21 kaj 30: „*plejeble baldaŭ*“ (*möglichst bald*), „*plejeble frue*“ (*möglichst früh*). Esperanto posedas plurajn taŭgajn esprimojn por ĉi tiu nocio: „*kiel eble plej*“, „*laŭeble (plej)*“ k.a. Estas tute klare ke *plej* ne rilatas al *eble*. Oni povus diri ekzemple: eble li venos jam morgaŭ; pli eble, tamen, ke nur poste: plej eble li venos sabaton. La logika signifo de „*plej eble*“ estas „*verŝajne*“, „*probable*“. Kolegoj redaktoroj, aŭtoroj de lernolibroj, kursgvidantoj, samideanoj, helpu ekstermi ĉi tiun monstran idiotismon en la kiel eble plej mallonga tempo!